

„Istarska Rijec“

izlazi svakog četvrtka uveče. Cijena putna mjesečno izdaje godišnjak 15 — lira na godinu, a za inozemstvo 25 — lira. Uredništvo i uprava lista: Trst (Assisi) — Via S. Francesco Assisi 20/1, Telefon: 11-57.

ISTARSKA RIJEČ

Tjednik za pouku, gospodarstvo i politiku Istarskog naroda.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve polvari.“ — Narodna poslovica.

Oglasi stoje 8 lira

za svaki centimeter zlatne u širini jednog stupca. Za višekratno uvriješnje daje se znanje popust. U malom oglašniku svaka riječ 40 cent. Dopis se šalju uredništvu, a novac upravlja. Neplaćena se pisma ne primaju, a rukopisi se ne vraćaju.

Za život

Prva i glavna zadaća je svakog čovjeka da održi život svoj i svoje porodice. Tu istu težnju nalazimo i kod svih drugih živih stvorova: nalazimo je dapače i kod bilja. Dakle prvi je rad, da čovjek pribavi sebi hranu, jer bez hrane ne može živjeti. Isto je i kod životinja. Sve one traže sebi hranu. A kako i bilje ne može biti bez hrane i ono je traži svojim korenjem i svojim listom.

U tom borbi za život događa se, da jači otima hranu od slabijega, da jači živi na račun slabijega. Sigurno je svaki od nas dočeka, kako pas ili mačka zgrabi komad mesa i s njim bježi. Ako ga opazite drugi psi, ili mačke, nadadu se za njim i kuje, psi, ili okretinji, otme slabijemu, dok opet i njemu drugi ne otme zaloga.

Znamo, da zvijerad pribavlja sebi hranu na taj način, što hvata i razdoro druge slabije životinje: vuk kolje srnce, zecove, domaću stoku; lisica hvata domaću i divlju perad. To čine i ptice grabilice. A i samo bolje, koje je jače, čvršće, otimlje hranu nježnijem, slabijem bilju. Ako se na pr. u žitu pojavi korov, slabo će se žito razviti, jer mu korov odzumlje hranu i priguši ga. Zato ljudi plijevu žito, povrće i ovu žito korov.

Ovo što vidimo kod životinja i kod bilja, vidimo mačalost česti i kod ljudi. Jači otima od slabijeg; bogatiji pritišće siromaka i neda mu, da i on živi.

Kad ne bi bilo za ljude — narod države, reda i zakona, koji štiti slabijeg i nemoćnijeg, događalo bi se isto, što se događa kod životinja, da bi jači otimao i ubijao slabijeg i ne bi mu dao, da živi. Strašan, upravo potresan dokaz za ovo pruža, nam događaji, koji se je nedavno dogodio u Karpantima, gdje su cigani poubijali više osoba, te njihova tjelesa pojeli.

Pa i ovako, kad imamo državu, red i zakon, nadje se manje, više u svakom kraju, ako i ne u svakom mjestu, po koji za, jak, bogat čovjek, koji otimlje od drugih slabijih i neda im, da i oni žive. Srećom se nalazi više dobrih, zdušnih ljudi, koji zaštitu i pomažu slabije, te oni prvi ne mogu uvijek uspjeti u svojoj sebičnosti.

Kad je u svijetu već tako, da svi ljudi ne mogu biti jednako jaki, imućni, mora se ići za tim, da i slabe načinimo jakim, otpornima za život. To se postiže tako, da gledamo svaki kod sebe razviti i uzdržati zdravlje, to najveće blago i sačuvati svoju snagu. Zdrav, snažan čovjek lakko odolijeva svakom naporu. Njega rad, na kako bio težak, ne umara tako, kao slabijeg, čovjeka slaba zdravlja.

Uzdržati zdravlje, nije nikakova teškoća, ali umjetnost. Treba samo biti umjeren u svemu. Ne daj se nikad, da s tobom zavlađa strast, jer ona uvuče čovjeka u svako zlo. A najviše zla donese čovjeku piće. Ono poruši i zdravlje, koje vrijedi više svega.

Kako je ogavno gledati pijana čovjeka, a još ogavnije pijanu ženu, kako zavagaju, posrću; kako su im oči mutne, krmeljavje; kako im gđekad slina curi iz otvorenih usta. A što tek govore oni jadnici, kad im prije pomuti pamet — upravo je ogavno. Svaka životinja, pa i svinja, pristojnija je od njih.

Kad bi ovakav pijan stvor, koji ipak do sebe nešto drži, kad je trijezan, mogao vidjeti sebe, kako izgleda, kad je pijan, pošlo bi mu i pazio bi, da ga više svijet ne vidi takvoga. Dobro bi bilo kad bi se našlo društava, ili pojedinih ljudi, koji se bave fotografiranjem, da slikaju pijane ljude na ulici, pa da im dadu takove slike, kad se slijezne. One dlo djelovale u na njih i drugima, da se klone pica, a osobito opijanja.

Naša narodna poslovica kaže doduše: Bog čuva djecu i pijanca, ali ova poslovica treba razumjeti tako, da pijanca, čomu piće smuti pamet, ne zna što radi, čemu što ne zna i malo dijete: oni srcaju kojekuda, padaju i dižu se, udaraju glavom o drvo, o zid, o plot, ozlede se i gurguvaju, ali ipak ne propadaju odmah. Djetio čim je starije one se bolje čuva; stariji pijanac naprotiv sve više pada, dok konačno ne zaglavi za tuđim plotom. Dakle ga ipak Bog nije sačuvao, jer ni Bogu nije ugodan čovjek, koji živi tako naldnim životom.

U Sredinjnim državama postoji zakon, da se po gostionama ne smije tobiti alkoholno piće, niti se smije piti. I taj se zakon vrlo strogo provodi; ali ipak svaki čas čitamo u novinama, kako se izgrava alkohol i koliko je razvijeno kriočarenje alkohola u pićem. Izgleda, da se ni samim zakonom, ni strogim mjerama neće moći potpuno prekomjerno uživanje alkoholnog pića, iz koga se radja toliko zla, nego treba ići za tim, da se narod, odgoji, da bude umjeren i u jelu i u piću, da dobije zdravlje, kako je štetno i gadno, kad se pije alkohol.

Politički pregled

ITALIJA.

Važan govor on. Mussolinija.

Dne 26. maja obdržavala se je u Rimu sjednica parlamenta. Za tu je sjednicu već od više vremena vladalo veliko zanimanje i očekivanje, pa su zato svi poslanici toga dana u Rim došli. Na dnevnom je redu bio naime govor on. Mussolinija, predsjednika vlade. O tom važnom govoru pisale su novine već više mjeseci. Poznata je naime stvar, da on. Mussolini ne voli mnogo govoranice, govori vrlo rijetko, ali kada govori, onda znae da kaže velikih stvari.

Kada je on. Mussolini došao toga dana u parlament bio je od svih poslanika burno pozdravljen. Stupio je na svoje mjesto i zatražio riječ. Zatim je počeo govoriti. U prvom redu naglasio je, da ovaj njegov govor ne će biti kratak po njegovom običaju. (Trajao je dva sata i pol.) Zatim kaže, da je njegov govor potreban, zato što je u glavnim u tri dijela: u prvom dijelu svog govora raspravlja o zdravstvenom stanju naroda, u drugom o administraciji države, a u trećem o političkim smjernicama države sada i buduće. Mi donasamo sve u glavnim potezima.

Zdravlje u državi.

On. Mussolini naglašava, da je država u prvom redu pozvana zato da se brine za zdravlje svog pučanstva, jer je to važno pitanje jedne dobro uređene države.

Kako stoji talijanski narod u zdravstvenom pogledu? Dali napreduje ili nazaduje? Koje bolesti muče talijanski rasu? To su sve pitanja, koja moraju zanimati ljude, koji su na vladi više nego li same ličnice od zanata i socijologe.

Slika talijanskog zdravstva prilično je tamna. Takozvane socijalne bolesti u Italiji ne opadaju nego se sve više razvijaju, to si moraju svi oni odgovorni zapamtiti, pak treba što više energije upotrebiti u suzbijanje, ali na vrijeme. Dosada su samitarne državne institucije uistinu dosta učinile za suzbijanje raznih bolesti i sklomale, se uvelike zanima za zdravlje u školama, za pokret protiv tuberkuloze, za zdravlje, koje u pojedinih pokrajinama rade protiv tuberkuloze, nadziru se strogo proizvodnje hrane i pica, vodovodi, kanali (fogonare) itd. itd. To je uistinu jedan važan državni rad, no brojeke nam jasno govore, da je sve malo i da je još mnogo toga potrebno učiniti za narodno zdravlje, jer bolesti se šire.

Da spomenemo na primjer samu tuberkulozu, koja se uvijek sve više razvija. U Italiji je godine 1922. umrlo od tuberkuloze 52.293 osoba, a 1925. je umrlo od te bolesti 9.000 ljudi. To znači da se ta strašna bolest jakim korakom širi. Od svih krajeva od te bolesti najviše trpi Julijska Krajina, a najmanje Basilicata.

Još je jedna bolest od koje narod u državi mnogo trpi — malarija. Brojevi, koji označuju mrtve od malarije veliki su. Svake godine umire u Italiji oko 4000 osoba od malarije.

Jedna bolest na koju treba vratiti naročitu pozornost, jer je porazna, bezsumnje je alkoholizam. U Italiji se je počelo malo previše piti, pa prema tome raste i broj smrti zbog alkoholizma.

On. Mussolini tvrdi da vino nije tako strašno škodljivo kako bi apsinisti htjeli dokazati. Vino se pije od postanka svijeta, pa kad bi bilo tako ubitačno danas ne bi bilo nijednog stvora na zemlji, no vino, škodi zdravlju pojedinca i svega naroda, ako se ga previše pije. U Italiji se loze mnogo uzgaja. Vinograda ima u cijeloj državi 3 milijuna hektara, a to znači i milijun hektara više nego u Francuskoj, i milijun hektara više nego u Španjolskoj, a kako znamo to su zemlje, koje proizvadjaju najviše vina.

Mrtvih od alkoholizma bilo je godine 1922. — 604, a već godine 1925. taj je broj nerazno na 1315.

U Italiji je prije bilo 187 hiljada krčama (ostarija). Fasistička vlada zatvorila je 25 hiljada, a on. Mussolini kaže, da će ih još zatvoriti, jer je to potrebno, jer su krčme zasadište nevolje za jetin novac.

Osim toga opaža se, da u Italiji raste broj smrti zbog umoholnosti, a također i broj slučajeva samoubojstva.

Demografsko stanje.

Iz ovoga svega, naglašava on. Mussolini, vidi se jasno jedna slika, koja nije najugodnija i koju treba ozbiljno promotriti. Potrebno je uložiti više brige oko narodnog zdravlja.

Treba se zanimati za podizanje i razvoj zaštiti materinstva, jer je to i jedno važno narodno pitanje. Danas postoji u Italiji no narodno pitanje, koji se zanimaju ma-37000 raznih zavoda, koji se zanimaju materinstvom i uzgojem siromasnih i zapuštenih djece, ali tim zavodima manjka novaca. Zato da se tim zavodima pomogne on.

Mussolini je bio odredio zakon o porezu na neženje, a nije daleko dan da će se možda urediti i porez na brakove bez djece. Porez na neženje daje državi 40 do 50 milijuna godišnje. Time se pomažu spomenuti zavodi. No, nije on. Mussolini naredio taj porez samo radi tih novaca, nego je on htio time uputiti neženje da se žene. To je danas državi potrebno. Treba još djece i novih ljudi i ako će mnogi reći da je u Italiji pučanstvo prugusto, da se dovoljno i previše djece radja. To kažu nerazumni a inteligentiji kažu, da je Talijana malo.

Zato, da se Italija moralno i gospodarski podigne, da se podigne do pune političke snage, treba da joj pučanstvo naraste brojem. (Govorimo jasno — kaže on. Mussolini) — što je danas 40 milijuna Talijana naprama 90 milijuna Njemaca, ili 200 milijuna Slavena. Što znači danas 40 milijuna Talijana naprama 40 milijuna Francuza više nego 90 milijuna ljudi, koje Francuska ima u kolonijama, ili naprama 45 milijuna Engleza više 450 ljudi iz engleskih kolonija?

Zatim naglašava on. Mussolini, da Italija mora početi kod druge polovice ovoga stoljeća (1950.) imati pučanstvo od najmanje 60 milijuna.

Godine 1815. Italija je imala 16 milijuna stanovnika. I niko si nije onda mislio da bi na istom teritoriju poslije sto godina moglo živjeti 40 milijuna ljudi. Pa ipak je tako. A ovim korakom mora Italija nastaviti, želi li doći do poljedne, do jednog velikog položaja u svijetu.

Samo ovaj narod, koji raste po broju može da se nada u budućnost, u snagu i u položaj. Sve nacije vidjele su da propadaju — da gube svoju vlast, kada im je stanovništvo brojno opadalo. Kada je Francuska bila velika i jaka? Onda kada je mogla sa tri, četiri plodne obitelji norma napraviti jednu vojsku i kada pokraj velikog milijunskog francuskog naroda nije živjelo nego samo par milijuna Njemaca, malo milijuna Talijana, malo Španjolaca. A poslije kad su brojem narasli njezini susjedi, ona je izgubila svoj sjaj i snagu.

Italija radja mnogo djece, ali ne još onoliko koliko bi trebalo, još treba mnogo toga učiniti, da se broj rođenih povisi, a zakon, koji se u tu svrhu provadjaju donijet će sigurno uspjeha, jer Italija može radjati. Ona je organizam, koji će se razširiti, samo ako se broj pučanstva bude povećao. (Ako broj pučanstva opada, od države ne postaje nikada imperij, nego — kolonija) kaže on. Mussolini.

O administraciji i Bolzanu.

Zatim govori on. Mussolini o državnoj administraciji države, pak kaže, da je fasizam, kada je došao na vladu osnovao novih 17 pokrajina, jer je to bilo neophodno potrebno. On. Mussolini je opširno govorio o svim pokrajinama iznašajući nekoka zanimava pitanja, no najviše je govorio o pokrajini Bolzano. To je glavno mjesto onoga kraja gdje živi njemačka narodna manjina. On. Mussolini kaže, da je već vrijeme jedanput reći, da se Bolzano kroz stoljeća uvijek zvao Bolgiano, i da je taj grad bio od uvijek talijanski. Vrijeme je, kaže on. Mussolini, reći, da je Bolgiano ponjemčen (u drugoj polovici prošlog stoljeća (poslije 1850.) kada je Austrija izgubila Veneto.

„No, sve to nema ništa zajedničkoga, kače on. Mussolini, s granicom prema Njemačkoj i s Brennerom. I onda kada bi u Poadižu i u Bolzanu bilo Neimaca sto posto, na stotine tisuća — Brenner bi morao ujedno ostati kao naša granica svet — nedotakljivi, pa čemo ga zato braniti uvijek kada bude potrebno i ratom, pa makar i sutra to bilo. Tamo gore (u Poadižu) nije nego jedna manjina Talijana, koji govore njemački dialekt po običaju, koji je uveden pred pol stoljeća.“

„U ostalom — kaže on. Mussolini — pitanje narodnih-manjina je neriješivo. Raspravljati se o tom pitanju dade, ali riješiti se ne dade.“

Pokrajina u Bolgianu bila je ustanovljena zato da se što prije i što uspješnije provede poitalijantjenje onih krajeva. To pak ne znači, da je potrebno stanovnike Poadiža uništiti, jer ih Italija smatra za izgubljene sinove, koji se vraćaju i postaju opet Talijani.

Podeštati.

Poslije govora o provincijama on. Mussolini je prešao na podeštate. On je govorio kako je u početku dok se je tek misliilo o uspostavljanju podeštata bilo ljudi koji su bili protivni tom novom fasističkom redu, no fasizam je usprkos svega bez ikakvog incidenta uspio uspostaviti podeštate po svoj Italiji. Podeštati danas

upravljaju općinama na opće zadovoljstvo i uz pomoć svih krugova.

Samo nešto želi u svom govoru on. Mussolini da kaže izravno podeštata, a to je neka nestoje, da što manje troše. Podeštati moraju nastojati da štete općinski novac. Znamen — kaže on. Mussolini — da bi mnogi i mnogi podeštati htio nešto da za općinu napravi, da izgradi školu, bunar itd. Ali treba da i općine vode istu politiku s vladom — moraju štediti, inače će pasti u dugove. Da se dugova izbave narediti će podeštati nove takse ili će se obratiti vladi, ali i vlada će dugove općine moći nadoknaditi samo ako odredi nove takse narodu, jer fasistička Italija ne kani štampati previše papirnatog novca. Treba se kaniti ceremonija banketa, manifestacija i govoranica.“

Poslije toga kaže on. Mussolini, da u Italiji ima 9000 općina, a to je previše. Ima općina, koje su tako male da dođu je dva 300, 400 stanovnika, a troškova imaju kao svaka veća općina. Te se mora ukiniti. Manje općine moraju se pripojiti velikima, da se na taj način smanje upravni troškovi.

Poslije toga govori on. Mussolini o inspekcijama koje vrše funkcionari prefektura no raznim općinama, pregledavajući račune i poslovanja. To je također jedna dobra nova uredba. Napomenimo, da će se s vremenom osnovati i neke konzulje, koje će se baviti korporacijskim pitanjima svake pojedine općine.

O preustrojuv državnoj savjeta on. Mussolini je također govorio, ali to će se izvršiti možda tek buduće godine.

Policija.

Zatim je on. Mussolini prešao na govor o policiji. Napomenimo, da je danas u Italiji u pogledu policije sve u najboljem redu. Policijski funkcionari provokali su i postovima od svega pučanstva, jer se u njima gleda vrlo važne suradnike države. On. Mussolini kaže o policiji po prilici ovoga: „Gospodo! Vrijeme je da se kaže, da je čovjek prije potrebe za prosvjetom, osjetio potrebu za redom. Moglo bi se na neki način reći, da je u povjesti policajac bio preteča profesor. Jer, kad neki bilo ruke, koje su oboružane održavajućim policajnim lancima — zakon bi bio mrtvo slovo bez vrijednosti. Jasno je, da se hoće fasističke hrabrosti za ovakvo izražavanje.“

Zakon, koji je za javnu sigurnost izradio on. Federzoni, dobar je. Organizam policijski je također dobar. Italija ima danas 60.000 karabinjera, 15.000 civilnih agenata, 5000 metropolitana, 10.000 članova milicije željezničke, lučke, poštanske, koji vrše jednu perfektu i korisnu službu. Zatim je milicija pogranična i šumarska. Može se računati da država ima oko 100 hiljada ljudi samo u policijskoj službi. To je jedan ogroman broj.

On. Mussolini govori zatim o tome kako je u policijskoj službi bilo ljudi, koji se njemu nisu sviđali, a kako on želi nam sve savjesnu službu, to je i preda kratkim vremenom više agenata, 7 kvetora, 4 viceopćinara, 20 komandira itd. On. Mussolini govori da on preferira u civilu obučenu policiju, jer ova može bolje i uspješnije da vrši svoju službu. Ne vrijedi naime mnogo mačak sa zvoncem za vratom, a tako i uniformirana policija ne može onako da vrši službu ko civilna. Budući su danas potrebe takve, sva je državna policija najmodernijim sredstvima snabdjevena. U izvršavanju dužnosti policija je izvanredna. To se može dokazati najnovijim uspjesima karabinjera, koje on. Mussolini naročito hvali.

O unutarnjoj politici.

O policiji je on. Mussolini dugo govorio, a zatim je prešao na treći dio svog govora o unutarnjoj politici države. Naglasuje, da je danas fasistička Italija sasna uništila sve svoje unutarnje protivnike. Vlada je danas kao nikad stalna i čvrsta. Poslije zadnjeg atentata u Bolgno, bile su sve protifasističke organizacije raspuštene. Uvedena je bila posebna politička policija. Posebni fasistički tribunal postuju u Firenci, a nadalje će još bolje posloovati. Uvedena je kazna konfiskacije. Opozicija u Italiji je uništena, a sve njezine novine bile su uništene. Tamo 3 godina fasističkog režima ta opozicija je potrosila potok crnila, ali za nešto ozbiljnoga nije bila. U vrijeme dok su se poslanici opozicije sakupljali na „Aventinu“ ta opozicija, kaže on. Mussolini, nije izlazila iz svojih nevniskih jarka, jer bi inače bila naletjela na moj otlučni otpor. Slijediti su zatim atentati, koji su ih osvetlili onima, koji su ih počinili. Bilo ih je za to mnogo kažnjeno, no ipak ne onoliko, koliko se to trikažuje vani u stranoj štampi.

U inozemstvu se je govorilo, da je u Italiji 200.000 konfirmanija, kaže on. Mussolini, no da malo rastućim to pitanje. Prije svega treba različit konfirmanije na općine i političke kaznjene. Broj običnih kaž-

njenika iznaša 1527. Među tim konfiriranim većim su dijelom tatovi, oderuhi, napadaci ženskih i druga slična banda, s kojom ne treba imati nikakvog smilovanja.

Političkih sumnjivaca bilo je u svojoj Italiji 1541. Od tih je opomenutih 959, a na otocima u konfinaciji nalazi se samo 698 političkih kažnjivaca. Uistinu tim osobama u konfinaciji nije slabo kako se kaže. Dnevno svaki konfirirani dobiva 10 lira. Politički konfiriranci su osim toga odjeljeni od običnih i to na dvama otocima. Do 1932. za njih nema opće amnistije, ali za pojedince može se dogoditi, da dobiju pomilovanje te da se puste kući, naročito, ako se za njih zauzmu fašisti.

Pa je li to teror? — pita on. Mussolini. — U najgoru ruku to se može nazvati strogošću, ali ne terorom. Pa koji su oni, što pripisuju teror fašizmu, koji je najtočniji kažnjivaca? Da li su zaboravili na revoluciju zaboravio neka čija povijest, u kojoj piše da je u toj revoluciji bilo 2000 ljudi pogubljenih. Grobovi puni gnijobe ne bi smjeli govoriti o teroru, jer fašizam ispunjava svoju dužnost bez terora, a ako vrši teror to je samo za obranu.

Zdravom političkom režimu nije potrebna opozicija. Opozicija je samo za smetnju, čini samo poteškoće državnom životu i iscrpljuje još veće duhovne nego li je moj — kaže on. Mussolini. Zato ne može biti ni govora o protufašističkim časopisima i protufašističkim organizacijama. U Italiji je mjesta samo za fašiste ili za nefašiste, ako su pošten i uzorni državljani, ali nikako za — protufašiste. No, i oni će već jedanput doći do spoznaje, da je preplup udarati glavom o zid.

Novi radovi, nove bitke.

U daljnjem svojem govoru on. Mussolini govori o pokrajinskim fašističkim prefektima, te ih nada sve hvali. Opozoruje, da su oni prva viast u pokrajini.

Zatim govori o škvadrizmu. On kaže, da je od uvijek, još dok je bio socijalist znao razlikovati nasilje od nasilja. Jedno je nasilje, koje se vrši zbog ličnih koristi, a drugo zbog općih, narodnih koristi. Prvo se vrsti nasilja mora svakako na put stati, jer nije na čast fašizmu. O tome moraju u prvom redu da vode brigu svi pozvani. On. Mussolini govori zatim kratko ali jezgrovito o sadašnjoj fašističkoj vladi, o nejezinim ciljevima i radu, govori o strancima, o miliciji, a poslije toga kaže: "Prije pet godina sam mislio, da će u pet godina moj trud biti dovršen. Ali kako vidim gdje sam tako. O tome sam osvjedočen čvrsto. Uvjerem sam, da ću, — usprkos toga što su vladini vođeci kerugovi dobri, usprkos toga što je narod dobar, discipliniran — morati vladati talijanskim narodom još 10 ili 15 godina. To je potrebno. Moj nasljednik se još nije rodio. To je dužnost prama fašističkoj revoluciji i prama Italiji. Čekajući nas name još tri velike zadaće: Uredjenje svih državnih oružanih snaga, gospodarska i financijska, bitka i promjena ustava."

On. Mussolini naglašava, da je potrebno biti spremni Pred kratko vreme zborovalo je u Berlinu udruženje "čeličnih kačiga". Na manifestacijama nosili su Njemi jednu tablu s napisom "Od Trsta do Rige". To mora Italija da vidi, pak treba da se uvijek drži spremna za sve mogućnosti. U prvom redu mora Italija da misli na svoju vojku. Mora da se oruža na zemlji, na moru, a u zraku mora biti takoj, da aeroplanska krila sakriju nebo, a sum motora da nadvisi svaki drugi sam na poluotoku Italije.

Govorio je i o poslaničkoj zbornici, pak je rekao, da će parlament i nadalje postojati kao i dosada. Narod danas više ne osjeća želju za izborima. No još ove ili početkom buduće godine odlučiti će se na koji način da se obave izbori a korporacijskoj zbornici, koju će fašizam otvoriti. Tu će biti zastupane sve korporacijske organizacije države.

Svoj veliki govor, koji je trajao 2 sata i pol i koji se sav u novinama uopće ne može izmijeti završio je on. Mussolini s riječima: "Zgradjuje se jedna nova Italija, jedinstvena od Alapa do Sicilije. Kažem vam da do 10 godina ne čete ni vi ni stranci prepoznati Italije, jer u fašizam učenja ne samo u obrazu i vanjsini nego radikalno do dna duše."

RUSIJA I ENGLESKA.

Težak spor između Rusije i Engleske. Premetačina, koju su Englezi učinili u prostorijama ruske trg. delegacije u Londonu dovela je te dvije države u jedan jaki i opasan spor. Između Rusije i Engleske danas je prekinuto svako prijateljstvo. Već se od nekoga vremena moglo reći, da se Rusija i Engleska najbolje ne gledaju i ako je sve u najljepšem redu izgledalo. Poslije je došlo ono mješanje u Kini, a ondaj je sasna propalo svako prijateljstvo između ova dva kolosa. I Rusija i Engleska imale su samo interesa. A ti interesi jedne i druge države kosili su se i stvarali nerazpoloženje jedne vlade spram druge. Bilo je došlo zbog toga do onih razmirica, koje je pretresao cijeli svijet i kojih se još vrlo dobro sjecam. Dostokra su se te nesuglasice zbog Kine bile šizale. Barem prividno.

No, sada izgleda da je sve iskočilo opet na površinu i da je spor između Engleske i Rusije uistinu težak.

Po premetačini u prostorijama ruske trgovačke delegacije engleska vlada imala je dugu sjednicu, na kojoj je zaključila prekinuti svaki odnosaj s ruskom vladom, te odredi se trgovačke pogodbe od g. 1921. Poslije te sjednice vršila se je sjednica parlamenta. To je bila važna sjednica. Na toj se je sjednici burno raspravljalo, a zatim se je na predlog Chamberlaina odlučilo, da se trgovački odnošaji s Rusijom prekinu. Kroz 10 dana mora sve osoblje sovjetske ruske delegacije ostaviti Englesku. Londonska vlada je pak pozvala svoje zastupnike iz Moskve.

Položaj koji je iz toga nastao veoma je ozbiljan. U Rusiji su duhevi silno uzrujani. Litvinov je izjavio, da je to jedna predpriprema za rat između Rusije i Engleske. Nekoji uvaženi listovi tvrde, da bi moglo sve i bez rata za sada proći, no svakako od ovoga stanja između Engleske i Rusije ili prije ili kasnije nešto će se težega razviti.

ČEHOSLOVAČKA.

Izbori za predsjednika republike u Čehoslovačkoj. Dne 27. maja vršili su se u Pragu izbori za predsjednika čehoslovačke republike, jer je rok predsjednikovanja Tomi Masaryku bio istekao. No kako je Masaryk u Čehoslovačku vrlo objubljen, te je on opet bio izabran. Svih glasova bilo je 432. Od tih su za Masaryka bilo 274 glasa. Izbori su potekli u punom redu. Ponovni izbor Masarykov javljen je narodu paljbom iz topova što je izazvalo veliku radost u narodu ne samo u Pragu, nego u cijeloj zemlji. Isto tako lijep dojam učinio je izbor Masarykov u stranim zemljama, pa je oduševilo dobio mnoge čestitke. Otkad je Čehoslovačka ustanovljena imala je uvijek samo jednog predsjednika, Tomu Masaryka. Njemu je ta čast bila dana novembra 1918. Poslije je bio opet izabran majka 1920, kada su bili izbori. Sada je Masaryk po treći put izabran, što je za njega po Ustavu predviđeno kao iznimka, jer svaki drugi može samo dva puta biti izabran.

KINA.

Kineska revolucija. Izgleda, da je u posljednje vrijeme Kineski revolucija u malo mirnijem toku, novine o Kini malo pišu. Doduše tamo se nije još ništa srediilo a ni miraj još dugo neće biti. Englezi nemaju u Kini najboljeg položaja, pa ih naročito ove sadanje tiho stanje zabrinjuje. General Čang Kai Šek, onaj što je osvojio Šangaj, bio se je pred kratkim svađao s vladom u Hankan, pak je bila odahnula i Engleska i njezin pomoćnik Čan So Lin. Vidjeli su naime Englezi, da Kinezi nisu složni, a bez sloge se ništa ne može pak su se tome veselili. No, Čang Kai Šek, pametan kako je, složio se je opet sa svojom braćom, pak se sada sprema udariti svom snagom na Engleze i Čang So Lina. A to Engleze zabrinjuje.

Domaće novosti

Kongres Lige Narodnih Manjina u Berlinu.

U Berlinu su se u zadnje dane sastali zastupnici raznih evropskih narodnih manjina na kongres. Dne 30. maja bio je njima u čast u berlinskom hotelu Esplanade priredjen veliki svečani banket. Na tom banketu je među ostalima govorio i poslanik slavenske narodne manjine iz Italije g. dr. Josip Wilfan. On je u svom lijepom govoru naglašavao, da je potrebno solidarnosti i sloge svih zastupnika u borbi za osiguranje narodnoga i kulturnoga razvoja narodnih manjina. Njegov govor primili su svi prisutni s velikim odobravanjem.

Skupština Gospodarskog društva u Pazinu.

Gospodarsko društvo u Pazinu nam javlja, da se za nedjelju 29. svibnja urečena redovita glavna skupština nije mogla održavati, jer se nije sastao propisani broj članova. U smislu § 37. društvenih pravila održat će se druga glavna skupština u ponedjeljak 6. lipnja na istome mjestu, u isti sat i uz isti dnevni red bez obzira na broj prisutnih zadugara.

† Romuald Dobriča.

Daleko od rodnog mjesta, roditelja i braće, umro je u Zagrebu, u nedjelju 22. t. mj. ovaj mladi istarski djak. Bilo mu je istom 14 godina, a već se morao dijeliti od ovoga svijeta. Pokojnik je polazio u Zagrebu III. razred realne gimnazije. Bio je vrijedan djak, uz to

čedan i vrlo prijazan svakom zgodom. On je obećavao da će se razviti u dobrog i inteligentnog mladića. Među tim rana smrt nije mu dala da dovrši započeto školovanje i da tako odraste svojim na diku i ponos. Sprovodu, koji je obavljen 24. o. mj. prisustvovali su njegovi razredni saučjenici, neki od njegovih profesora, te kolege i kolegice iz Istre sa svojim pretpostavljenima. Na pokojnikov grob položili su njegovi saučjenici i drugovi dva vijenca.

Ožalošćenim roditeljima Antunu i Mariji iz Hrpelje-Kozine, koji nisu mogli da isprate milog si sina, naše iskrene saučesce, a mladome Romualdu Dobriči neka je pokoj vječni!

Izložba slika domaćih umjetnika.

U nedjelju dne 5. junija otvara se u Sv. Ivanu (Trst) u kući broj 70/1. (zgrada pošte) jedna veoma zanimiva izložba slika i kipova naših mladih tršćanskih umjetnika. Na toj će izložbi biti izloženo nekih šezdeset radova. Imena izlagačelja jamče nam da će djela biti dobra umjetničke visine i vrijednosti. Umjetnici slikari Milko Bambič, Ernest Sešek, prof. Albert Sirk, te kipar Franče Gorše više su ili manje poznati među narodom širom publikom po svojim radovima. Većinom su to mladi ljudi, koji su se ili već afirmirali, ili obećavaju dosta.

Ova izložba važna je i zato, što je prva te vrsti u Trstu iza rata, pa će sigurno svi oni, koji se za našu umjetnost zanimaju doći da je posjete. Biti će otvorena od 5. do 12. junija od 9 do 18 sati svaki dan. Mladim umjetnicima želimo mnoge uspjeha.

DOPISI

IZ PULE.

Spašeni ribari.

Pred desetak dana otisnula se je iz luke u Banjolama, kod Pule jedna ribarska ladja na široko more u lov na srdele. Kad je bilo oko šest sati na večer najednput se more uzemiri. Pričezivala se je uluja. Ali za povrtak u luku više nije bilo vremena. U ladji, koju su valovi po miloj volji bacali bez smjera, možda i u propast, nalazili su se ribari Josip Mišković, i njegov sin Tone, Luka, Mihovilović, Josip Mihovilović, Nikola Premate i Viktor Crnobori, svi iz Banjola. Oni su vidjeli da im se grđa piše" pak su činili sve što su mogli ne bi li na koji način doveli ladju u zaklon, ali im nije uspjelo. Kad li najednput jedan jaki udarac vjetra prevrne ladju. Ribari su se našli svi u moru, i bili bi se sigurno svi potopili, da nije baš na vrijeme onuda prolazio parobrod "Eneoc", koji vrši službu Pula-Rijeka. Parobrod je zaustavio, i ribari su bili spašeni od sigurne smrti. Spašen im je i brod.

Pred puljskim tribunalom.

Kako smo već pisali pred puljskim se je tribunalom u zadnje vrijeme vodila jedna veoma zanimiva i teška rasprava protiv Ivana i Marije Kozlović iz Lovrane kod Kopra. Oni su bili optuženi, da su Marijinu kćer a Kozlovićevu pokćerku Mariju, djevojčicu od 11 godina umorili, da se tako na laki način domognu njezinog imetka od 65 hiljada lira. Taj je imetak malojo ostavio njezin otac bivši muž optužene Marije sada žene Kozlovićeve.

Rasprava je trajala više dana. No, iz svih svjedočenja i optužaba nije se moglo dokazati, da su Ivan i Marija Kozlović malu udavili. Sve slo je to tvrdilo, ali na sudu se nije moglo dokazati. Porotnicima nije preostalo drugo nego optužene riješiti bez ikakve kazne. Zločin ostaje nekažnjen i pokriven jednim velom tajanstvenosti, a mala Marija neudžna leži vječni san na groblju u Lovrani. Kozna hoće li se ikada potpuno razčistiti ovaj teški zločin?

IZ GOLOGORICE.

Ispravak na dopis iz Pule.

U broju 20. "Ist. Riječi" izišao je izvještaj o raspravama pred puljskim tribunalom. Među ostalim bilo je govora i o raspravu zbog jednog umorstva, koje se je napomenuto, da se u Gologorici dogodilo. No, meramo napomenuti, da se u Gologorici onaj zločin nije dogodio. Dopisnik "Ist. Riječi" sigurno je krivo čuo ime mjesta, gdje se je zločin dogodio. Gologorica je talijanski je zove Moncalvo. U Istri postoji jedno mjesto, koje se zove talijanski Moncalvo, a to je Golaš. Kako znamo zločin, koji je pripisan Gologorici izvršen je u Golašu. — Oprostite, da Vas ovime smetam. Nito sam samo stvar malo razčistiti. Isto tako je i "L'Azione" donijela u svom izvještaju mjesto Moncalvo — Moncalvo, dakle Gologorica, pa je i to pogrešno. — Dopisnik.

IZ SVETVINČENSTINE.

Legitimacija. - Općne takse. - Predavanje o gnoju. - Dječa. - Oprosn dani. - Nastavljanje čl. 13.

Ovih su dana mnogi naši ljudi napravili legitimaciju takozvanu "Carta d'identità" kod općinskog ureda u Svetvinčentu. Vidjeniji ljudi moraju u otisnuti na legitimaciju kaži, premda su čestiti i pošten, te dobri državljani. — Na legitimacijama je svima napisano: "nazionalita italiana". Nekoji pitaju kako je to izgleda, kad neznaju ni riječi talijanski govoriti, no neka ih to ne buni. To je ime po zakonu pravo jer se onim "nazionalita" ne razumijeva po našu "narodnost" nego "državljanstvo".

Opet evo pišem nešto o općinskim taksumama. Prošlog mjeseca došao je k nam bankovni činovnik od etete Ferrare, koji je mi zovemo, s općinskim slugom utjecati općinske poreze. Budući kod nas u velika nema, to se je toga dana plijenilo nekoliko kućno posolje i marva za restorano od 1925. i 26. Moramo napomenuti, da općinske takse uistinu malo prevale. Samo za primjer ćemo navesti, da se plaćanja jedne svinje dacijeru morali plaćati 25.40, a sada nam se osim toga za svinju traži još 12 lira. Za ovu plaćanoređovito 6 lira, a na zahtjev dacijera još 4 lire, kao renditu za sir.

Naš podestaš nam je obećao, da će zauzeti za sniženje, ili ukinuće ove takse, jer je malo previše plaćati 10 lira za jednu ovcu, kad znamo, da nam nekoje ni jedna liru godišnje dobitka ne daju. Teško je to ovce izvaditi i malu renditu.

Na vola plaćamo općinske takse 40 lira. Tako ne možemo više napred.

U nedjelju je naš podestaš gosp. Quarantotto upućivao naš narod kako treba stajski gnoj spremati u duboke jame daleko od kuće. Na ovaj se način u jami dobro učine, a budući je dalje od kuće dobiti je i za zdravlje ukucana. Mi znamo, da naša dvorišta krcata gnojem, a na gnoju nam se razvijaju sve holesti od kojih u propadamo. Gosp. podestaš je spomenuo neka se ogledamo u one seljake, koji čisto drže svoje kuće i štale i koji ne drže gnoj razbacan po dvorištu i putevima kada prolaze u kuću i štalu. Oni su razumni i znadu što rade.

Pa i zakon zahtjeva, da se gnoj sprema u lijepe iskopane jame. To je zbog narodnog zdravlja. I mi vidimo, da je sravnato po našim selima. Naročito zimi nema to-viel gdje da mogu metne od silnog gnoja i bita. Doba bi bilo, da se naš narod naputi da to nije ni lijepe ni zdravo. Zdravlje je najveće blago, a kod nas se mnogo zdravlja gubi baš iz neznanja.

Čuo sam još u dvorani gdje je g. podestaš narod upućivao, kako je jedan gospodar, koji se inače drži razumnim, rekao, da su ovako radili naši starijnaci. On je i mi da čemo po staru nastaviti. To je vrlo nazadno i nerazumno mišljenje koje si moramo iz glave izbiti. Bilo bi već i vrijeme, da se damo na noviji život, razumniji i moderniji.

U nedjelju dne 22. maja bila su prvi put školska dječa iz škole u Svetvinčentu predviđena u "Ballila" i "Piccole Italiane". Bila su u crkvi, a poslije su ih fotografirali na trgu.

Zadnje dane imali smo litanije ili oprosn dane. Običavalo se je prije činiti ove oprosn dane u crkvi Makje Božje od Zdravlja u Smljanjama, no ove godine uslijed slabog vremena nije procesija izlazila uopće, a to nam je bilo žao, jer se tamo u onoj crkvi pjeva lijepe crkvene pjesme u našem jeziku. Još bi nam draže bilo, kad bi ona crkva imala svoja zvona, koja bi na molitvu zvala, pak molimo vel. g. župnika u Sv. Vinčentu, nek se zauzme na kompetentnom mjestu, da se toj crkvi zvona dadu.

Kako smo Vam već pisali, posljednji broj "Istarske Riječi", koji smo lanjske godine primili bio je broj 43. Poslije nismo primili naše novine dugo. Najednput nas je dne 17. marta 197. iznenadio opet jedan broj "Ist. Riječi", koji nam je poštom došao. Bili smo radosni, jer smo mislili, da je došao čas pravde i za nas, pak da čemo nam se od tada novinu redovito dostavljati. No, to nije išlo kako smo se nadali. Novinu nismo primili svi nego samo nekiji, a broj 18. i 19. dapače — niko. Sigurno su ostali na pošti u Svetvinčentu. Broj 20. opet nam je stigao. Oh, kako smo bili veseli, kada smo opet ugledali našu dragu "Ist. Riječ", koja nas tješi i uti i koja nam ugadja svojim lijepim stivom.

Molimo Vas gosp. urednice, da se usmešno ili pismeno zauzmete na poštanskoj direkciji u Trstu, da nam se lista dostavlja u redu, jer je to i pravo, kada smo mi dobri državljani zaslužujemo, da se s nama lijepo postupa. Mi pak molimo g. M. Gorjana poštanskog činovnika u Svetvinčentu, da se pobrine i on kako bi nam "I. R." donijela točno. Ovim netočnim dostavljanjem novine, on čini, da mi gubimo uopće povjerenje u poštu, pak se bojimo i za naša pisma. — Dopisnik 13.

Pijte kakao De Jong's

Ortopedijski institut Dra. BONCINA-FINETTI
Trieste - Via Fabio Filzi 23
Primanje: od 10. do 13 i od 15 do 17

Radiikalno liječenje: BEDROBOLIE (šiatike), bolesti mišića na prsima i u bokovima
LIJEČENJE TRAJE 3 DANA

ne će bit ni ako se vratim, zato je najbolje poč napred, pak ča Bog da i junačka sreća.

Fr.: A kako se je obranio od snega?
Jur.: Kadogod je letel jako blizu mora, a kadogod zgora oblaki — jedno tri tisuće metri visoko.

Fr.: A ka j' bila prva zemlja, ku j' videl?

Jur.: Irska. Baš ona, do ke je moral napreprej prit.

Fr.: I od onda je šal ravno va Pariz.

Jur.: Kako po spage.

Fr.: A je ga ki čekal va Parije?

Jur.: Ma ča to pitati! Na meste, kade se je imel spustit, bilo je skupljenih okole sto i pedeset tisuć ljudi, a va grade, okole po kumtradah i po poneštrah bilo ih je preko milijun, ki su oću noć stali z nosom vajer i poslušali, ako te ča videt ale čut.

Svi su bili drvozi, kako da ih groznica tresel. I tako ti oni čekaju i čekaju, a kada se je va noćnem, crnem nebe čulo ono neko hrrrr-hrrrr — svi su postali kako nemi, i oni ki su bili bliže, razbili su kordoni od vojske i zaleteli se sprotu aeroplana, ki se je već bil lepo spustil na zemlju, i sām je Bog otel, da nisu va onem momente pogušili vrednoga i junačkoga mladica.

Fr.: A zač to?

Jur.: Ma od dragosti. I da ga nisu obukli va robu nekoga franceskoga oficira i nekako ga skrili, ja ne znam, kako bi bil pasal. To je sve vapilo: i Živio Lindberg i živila Amerika i živila Francija — ma to ti je bilo sve kako znorelo od velikoga veselja.

Fr.: Ča j' pak moralo bit va Amerike, kada se j' doznalo, da je Lindberg prišal srečno va Pariz?

Jur.: Najprej pitaj, kako njim je tamo bilo subotu, kada se još ni moglo znat ča j' prit živ va Pariz ali ne ča. To su bile teške uri za milijuni i milijuni Amerikanac. Celi dan i oni bili kako va groznice. Nit ih je bilo volja delat ni hodit, ni jist ni pit, ni zabavljat se. Va jednom velem cirkuse, kade su se neki hoksali skupilo se je okole četrdeset tisuć Amerikanac, ma su svi bili prez vojni. Nato se je dignul jedan i rekao je: — Dignimo se svi i pomolimo se Bogu, da naš mladi Lindberg dojde živ i zdrav va Pariz. I svi su se nato stali i pomolili se Bogu za onoga mladoga čovka.

Kada su pak doznali, da je njihov mladi junak prišal va Pariz, mislelo se je va prvi momenat, da te svi ponemet i to nesamo oni va Novajorke nego i svi po celoj Amerike.

Fr.: A kada su doznali, da je srečno prišal va Pariz?

Jur.: Sest minuti za onem ča se je spustil na zemlju.

Fr.: Povedi mi, ča se je za tem s njim dogodio? Čujem; da ga je prizval k sebe predsjednik Republiki i da je dobi bil poziv od svih kralji, da pride do njih. Je to istina?

Jur.: Je, nego nekā je danas dosta. Imet čemo ako ča Bog vremena, da još ča doznamo, pak čemo onputa nastaviti.

Fr.: Svejednim mane ne gre va glavu, da on mladit ni pokušil ni kapica vina ni spirita. To mora bit jedno pravo čudo, zač ja ne morem večer ni leč, ako se ne okrepim s frakulicem rakije.

Jur.: Zato ti nisi ni preletel Ocean, nit češ ga kada preletet.

Fr.: A ter tako...

IZ VODICA.

Marvojgostvo i jedna naša nevolja. Od nekog vremena ovamo krenulo je gospodarstvo kod nas nekim novim smerom. Počeli smo se baviti marvojgostvom i mljekarstvom, te imamo lijepih krava muzara švicarske pasmine, što smo si bili pribavili još krije rata. Tih dobrih krava imamo već preko 70 u našem selu. I baš kad smo naučili da se damo na što razumnije iskorištavanje tih naših krava, opažamo da imamo smolu.

Mi svi znamo, da za dobar rasplod naših krava moramo imati jednakog dobrog bika — inače nam posao ne vrijedi. A mi ne samo da nemamo dobrog bika, nego smo ostali i bez lošega, sasna na suhom: Mi naše krave moramo goniti biku i po 3 sata daleko to jest u Obrovo, u Lanišće ili u Stum, a to je vrlo slabo i izvan ruke! Je novac time mnogo vremena, a vrijeme je bitno, kad bi nam bar ovasko išlo u redu, ali dogadja se, da moramo jednu kravu goniti pod bika 4, 5 puta. Razumljivo je da nam krava ne može u prvi put ostati obrejan pošto se na ćugon putu izmori. A jedan je još razlog tomu i taj, što se pod

bika pušta za redom i dvadeset krava. To ne valja.

Tako mi seljaci trpimo velike štete. Često se dogadja da smo uvjereni: krava nam je brejal! A nije. Budući je za tekuću godinu već kasno k biku, moramo čekati buduću, a time i vrlo, vrlo mnogo izgubimo.

Citali smo, da je sastavljena jedna komisija, koja se skrbi za poboljšanje istarskog gospodarstva. Bilo bi od velike važnosti, da se i za naš kraj ta kocka malo pobrine, pa da nam u marvojgostvi pomogne. I naša općina bi morala malo da se sauzme za nas seljake, jer inače vrlo će nam zlo ići. U našim pustim i kamenitim krajevima životarimo većinom od marve, a da nam trud donese što većeg uspjeha trebalo bi nam priskočiti u pomoć. — Jedan seljak.

IZ RAČICA.

Naša seljačka mladež. — Tučnjave. — Pojla. Maleno je ovo naše selo, pak se ništa novoga ne dogadja. Zato se malo i javljamo u našoj dragoj novinici istarskoj Riječi.

Plesa, mode i ostalih naših narodnih zala ima i na Račišćini u ozbilju, a kao i drugdje tako se ni kod nas mladež ne brine osobito za knjigu ni za dobro štivo. Narodište je zlo, što se naši mladi budući gospodarstvenici u svojim glavama, da im to ne bi koristilo. Oni vjeruju, da krumpir posadišti znadu, a ako bude dobra ljetina biti će i roda. No, morali bi oni znati, da nije baš tako! Često uz najbolju ljetinu nama polja slabo rode, jer se u gospodarstvu držimo one stare: «Pletli kotac kano i tvoj otac» a ne čitamo lijepih uputa i nove nauke, koja je gospodaru potrebna. Mi seljaci morali bismo naročito pažnjom da pratimo sve ono što «Narodni gospodar» priloge «Istarske Riječi» piše.

Jedne prošle nedjelje bio je kod nas ples, koji se, da bude potpun, svršio tučnjavom. Pobjedjena ili potučena stranka potužila se karabinjerima. Karabinjeri su odmah uhapsili šestoricu i odveli ih u zatvor. No, iza 4 su dana ovi uhapseni bili pušteni. Valjda samo do rasprave. Najgore će proći oni, koji su se oružjem poslužili.

Kako se iz ovoga vidi kod nas se dogadja dosta ružne stvari. To nam ne služi na čast. Kada će već jednom naša mladež početi živjeti boljim i razumnijim životom?

U polju nam do sada ide lijepo. Sve je obradjeno. Simporalo se još nije, ali sada će biti doba za sumporanje i poljevanje. Kako se vidi druga polovica proljeća ima nade, da će biti blaga godina nego lani. Bilo bi i potrebno. — Seljak.

IZ LANIŠĆA.

Berma. Poslije punih 12 godina napokon nam je eto i u Lanišće došao biskup, da obavli sv. bermu. Mi smo ga dugo čekali, a napokon je eto i došao, da u dovolji našim kršćanskim potrebama, s kojima i mi želimo biti u redu.

Presvjelti gospodin dr. Fogar, biskup tršćanski došao je u Lanišće iz Buzeta dne 8. maja, a dopratio ga je buzeški poštenat. Narod ga je naš sav svečan dočekao, a napravio mu je i jedan vrlo lijepi slavulok, tako, da je biskup već samim dočekom bio vanredno zadovoljan. I sama bermu je uspjela, jer je mnogo djece pristupilo. Razumljivo se ne samo iz Lanišća, Sva djece zajedno bilo je oko 600. Prvi č. gosp. biskup držao je za vrijeme sv. mise jednu lijepu prodiku. Možete si misliti da nas je razveselio kad smo toga dana mogli u našoj crkvi čuti hrvatski propoved. Biskup je naime hrvatski govorio. To je za naše sirote duše bila prava mana.

Biskup je iz Lanišća otišao drugi dan i to vanredno zadovoljan, jer se je uvjerio o dobroći našega pulka. Kada je odlazio narod ga je sav otpratio do izvan sela, a naš seljanin Puhalj održao mu je lijepi oprosni govor, koji se je presvjeltoga ugodno dojmio.

Nešto moramo ipak pripomenuti ovoj lijepoj bermi. Roditelji su na svoju djecu, koja se je bermala malo previše potrošili. To ne bi smjelo biti. I ako je sv. bermu svečani čin, ipak bismo morali voditi računa o teškim prilikama u kojima živimo. Kad bismo bili malo skromniji i manje raskošni bili bismo i Bogu ugodniji. C. I. Č.

IZ DRAŠĆIĆI.

Kletva — naša narodna zramota.

I ja nisam star čovjek, ipak mi se nešto ne dopada kod nas u selu, kako se onb reče, ipak nije lijepo od nekih ljudi, osobito mladježi, da kune, psuje, proklinje. Jer sve ovo najprije ništa, baš ništa ne koristi, a s druge strane, proklinjanje samo blati i ponizuje svakog čovjeka. Dananas svi pazne na odjevanje i modu, svi se hoće počezati lijepi i dobri, ali baš kletva i prosvka čovjeka pokazuje ružnim i zlobestim, a površ toga kletva je svjedboča slabog ponašanja i slabog odgoja.

Tko će biti dakle postovan, cijenjen, taj neka ne kune. Što je grdo — grdo je! Što je grdo nije lijepo. Ja znam, da se nije kod nas Buzeštini kletlo, ali sada poslije zad-

njeg rata, kletva se ovuda prevēć raširila. Ovo je žalosa istina. Kunu dakako mladi ljudi više nego stariji.

Kletve mora nestati kod nas radi naše časti. Mi velimo, da su o kletvu donesli k nama stranci, kad se ono gradila željeznica pred 50 godina. I zbilja su samo nekoji i samo kadogod kletli, ali sada se kune baš lijepo po hrvatski, in tim mi blatimo svoj jezik materinski. Dole kletva i grdobal.

DAROVİ

u fond «Istarske Riječi». Prigodom vjenčanja gospodina Ivana Spinčić iz Matulji sa gospodjicom Nikicom Perman iz Jušići darovali su za fond Istarske Riječi po liru 5.— Sepić R., Brajan J., Vlah R., Spinčić I., Babić M. i Spinčić Nikica; po liru 7.50 Matulja V., brjačić po liru 4.— Spinčić N. i Lojzo iz Bernata, po liru 3.— Perman R., Brajan F. i Valentin M., po liru 2.50 Matulja F. i Trinajstić, ukupno liru 59.50.

Svima se najljepše zahvaljujemo a mladencima, želimo svako dobro i sreću u budućem zajedničkom životu, koji neka im bude pun ljubavi i zadovoljstva.

DOPISNICA UREDNİSTVA.

Iz Pćića. — Vašega dopisa nismo mogli izvršiti, jer se u novinama ne može pisati na onaj način protiv raznih osoba. Previše su to lične stvari. Vrlo nam je žao. Pišite nam nešto drugo. Da ste nam zdravo!

Iz Krbuna. — I Vaš je dopis sličan. Posaljite dopis o čem drugom.

Iz Lanišća. — Ono iz Račjevski, gdje govorite o pijanim ljudima, kod jedne prošle proslave, nismo mogli izvršiti uz najbolju volju iz poznatih razloga. Zdravo!

Iz Svetištešćine. — Nekoj «skakljava» mjestu iz dopisa — morali smo izostaviti. Hvala i zdravo!

Izdavač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARI

Tisak: TISKARA «EDINOST» U TRSTU.

SMILAJOD

izvrsno je sredstvo protiv arterioskleroze, reumatizmu, teškom disanju, kašlju i kataru, uspješno sredstvo za očišćenje osobito preporučljivo za osobe stare preko 50 godina.

Dobiva se samo u ljekarni CASTELLANOVICH, TRST Vlasnik F. Bolaffio Via Giuliani 42 (Sv. Jakov).

NAJBOLJE VRELO!

Kod nekupa ljetne i zimske robe (odjele) svih vrsta cipela, klobuča, kapa, košulja, kišobrana, kravača, finog štofa, svih vrsta platna za košulje i odjele, te pokusivša svih vrsta cičena, obratite se na jedino domaće i najcjenije vrste robe.

M. KOREN & Co. - PAZIN (Korso pred prošijom)

RADIOTELEGRAFSKI ZAVOD «A. VOLTA» u Trstu, Via S. Francesco 31

Savjesno pripravljanje za postignuće diplome međunarodnog radiotelegrafiste. — Sa malim trudom sigurna karijera omladin 120 godina. Teoretički pouk deju specijalizirani profesori i inženiri. — Za poduku plaća se na mjesec 120 lira. — Jedan od najboljih zavoda u Kraljevini.

E. PECENCO, TRST - VIA MUDA VECCHIA 3 (iza magistrata)

Strojevi za šivanje, vezenje i pletenje Adler - Neumann - Junker & Ruh najbolji za ošitost i obrt. Besplatno podučavanje za vezenje. Potrebštine za stroj. Popravci. Upostava motornog pogona. Stara tršćanska tvrdica, ustanovljena 1889.

AUTOMATSKI KLAVIRI

Za gostione - hotele, plesne dvorane za kuću

HARMONII - KLAVIRI - PIANINI

prve poznate tvornice «POLLMANN & WEISS» - STALLBERGER itd. — PLACANJE NA OBROKE — isposudjuje - zamjenjuje - popravlja Na zahtjev šalje besplatno kataloge.

Stabilimento Pianoforti Ing. R. Riosa - Trieste, Via Valdivino 2A - Telef. 746

DAJTE PREDNOST holandeskom kakau

DE JONG'S

radi njegove izvornosti i izvrsne kakvoće.

Priposlano*

U mjesecu maju 1923. poslao sam prijze 235 dolara na pošte još 100 Ivanu Kraljiću, bivšem županu iz Pebr. 11 u Čičariju da taj novac dade kćeri Rozaliji da dodje ovamo u Ameriku da bude drugarica života. Vjeran ćim običajima htio sam da se ženim maćom djevojkom. Dugo sam vremena kao da dodje, a ona nije mogla da radi američkih zakona o emigraciji, sam vidio da ne može da dodje, naposljetku sam njezinom ocu nek mi vratiti novac, mi je odgovorio, nek se u roku od 60 vratim kući po djevojkicu, inače da izgubiti svako pravo na novac. Na taj njegov zahtjev poslao sam svom kunjaku u Buždolu iz Lanišća punomoć da zastupa kod pravnog postupka u tom slučaju na sudu bilo u Buzetu bilo u Lanišću, jer ja se nisam mogao vratiti kući, i Lanišća prava se vršila a ja nisam dobio natrežšta. Nisam učen čovjek da bi bio pod kovim naročitim uslovima dao novac u banku pa da banka iz ispunjenih uslova obavli isplatu, već sam novac poslao, moja bivša zaručnica, kad bude mogla dodje ovamo. Sada je među nama sve pokinuto. Novac, koga sam ja siromah raskin i dalekoj Americi tvrdom mukom zaljubljam rukama zaslužio uživaju sada drugi.

Ovo javljam svim onima, koji se interesiraju o mojim odnosajima prema takoznatoj obitelji Ivana Kraljića i njegovoj kćeri Rozaliji. Ujedno izjavljujem, ako Bog da zdravlje, pa se vratim kući, a da se moja bivša zaručnica Roža Kraljić udodužet ču sve zakonite korake da dodje do svog novca, pa bilo od nje ili od kojih drugih zahtjeva.

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Blaz Vratević — Tilrwon, Kalif.

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva

Uredništvo odgovara samo u toliko, koliko zakon zahtjeva